

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W GDAŃSKU**

RGD.61-49/08/IW

Gdańsk, 23 września 2008r.

DECYZJA NR RGD. 40/2008

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 w związku z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko przedsiębiorcy: Aleksandrze Adamczak prowadzącej Niepubliczne Przedszkole „Wesoły Delfinek” w Gdańsku

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę **praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów** polegającej na stosowaniu we wzorcu *Umowy o sprawowanie opieki w Przedszkolu Niepublicznym „Wesoły Delfinek”*, następujących postanowień wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.):

1. § 4 pkt. 1 o treści: *„Za usługi określone w paragraf 2 punkt 1 umowy rodzice zobowiązani są wnosić opłaty w wysokości ustalonej przez Dyrektora przedszkola. Wysokość opłaty zostanie rodzicom przekazana w formie komunikatu w dwutygodniowym wyprzedzeniu.”*
2. § 4 pkt 5 o treści: *„W przypadku nie dokonania opłaty w określonym terminie, przedszkole pobiera za każdy dzień zwłoki odsetki w wysokości 1 zł.”*

i przyjęciu zobowiązania ww. przedsiębiorcy do podjęcia działań zmierzających do zaniechania naruszenia zbiorowych interesów konsumentów poprzez usunięcie wskazanych uchybień w treści kwestionowanych postanowień umownych, nakłada się na przedsiębiorcę: Aleksandrę Adamczak prowadzącą Niepubliczne Przedszkole „Wesoły Delfinek” w Gdańsku obowiązek wykonania tego zobowiązania w terminie dwóch tygodni od uprawomocnienia się niniejszej decyzji poprzez wprowadzenie zmian we wzorcu *Umowy o sprawowanie opieki w Przedszkolu Niepublicznym „Wesoły Delfinek”* zgodnie z przyjętym zobowiązaniem.

80-824 GDAŃSK, UL. PODWALE PRZEDMIEJSKIE 30

TEL./FAX (058) 346-29-32, 346-29-33, 301-51-75

E-MAIL: GDANSK@UOKIK.GOV.PL

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939) - w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - nakłada się na przedsiębiorcę: Aleksandrę Adamczak prowadzącą Niepubliczne Przedszkole „Wesoły Delfinek” w Gdańsku, obowiązek przekazania informacji o realizacji przyjętego zobowiązania oraz doręczenia dowodów na okoliczność zawarcia nowych umów według nowo opracowanego wzorca umowy załączonego do pisma z dnia 6 maja 2008 r. w terminie miesiąca od uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

W I kwartale 2008 r. przeprowadzono postępowanie wyjaśniające mające na celu kontrolę wzorców umów stosowanych w obrocie konsumenckim przez przedszkola niepubliczne, działające na terenie województwa pomorskiego i zachodniopomorskiego, pod kątem zgodności postanowień zawartych w tych wzorcach z przepisami Kodeksu cywilnego, z uwzględnieniem klauzul wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

W ramach postępowania wyjaśniającego dokonano m.in. analizy wzorca umowy o nazwie: *Umowa o sprawowanie opieki w Przedszkolu Niepublicznym „Wesoły Delfinek”*. Kontrola ww. dokumentu wykazała, że zawarto w nim postanowienia, które mogą naruszać zbiorowe interesy konsumentów, w związku ze stosowaniem postanowień umownych uznanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „SOKiK”, za niedozwolone i wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, zwanego dalej „Rejestrem”.

Mając na uwadze zgromadzony materiał dowodowy, postanowieniem nr 206 z dnia 24 kwietnia 2008 r., zmienionym następnie postanowieniem nr 375 z dnia 23 lipca 2008 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „Prezesem Urzędu” lub „Prezesem UOKiK”, wszczął z urzędu postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w związku z podejrzeniem stosowania przez przedsiębiorcę: Aleksandrę Adamczak prowadzącą Niepubliczne Przedszkole „Wesoły Delfinek” w Gdańsku, zwanego dalej „Przedsiębiorcą” lub „Przedszkolem”, praktyk określonych w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na stosowaniu we wzorcu *Umowy o sprawowanie opieki w Przedszkolu Niepublicznym „Wesoły Delfinek”* następujących postanowień:

1. § 4 pkt. 1 o treści: *„Za usługi określone w paragraf 2 punkt 1 umowy rodzice zobowiązani są wnosić opłaty w wysokości ustalonej przez Dyrektora przedszkola. Wysokość opłaty zostanie rodzicom przekazana w formie komunikatu w dwutygodniowym wyprzedzeniu.”*

2. § 4 pkt 5 o treści: *„W przypadku nie dokonania opłaty w określonym terminie, przedszkole pobiera za każdy dzień zwłoki odsetki w wysokości 1 zł.”*

Przedsiębiorca - w odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania - przekazał propozycje zmian treści kwestionowanych postanowień oraz załączył nowo opracowany wzorzec *Umowy o sprawowanie opieki w Przedszkolu Niepublicznym „Wesoły Delfinek”*. W piśmie z dnia 30 czerwca 2008 r. poinformował, że umowy zawarte na podstawie kwestionowanego wzorca umowy obowiązywały do dnia 30 czerwca 2008 r., natomiast od dnia 1 września 2008 r. umowy zawierane będą na podstawie nowo opracowanego wzorca.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

System oświaty w Polsce obejmuje – zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm) – przedszkola, które mogą być zarówno placówkami publicznymi, jak i niepublicznymi (art. 5 ust. 1 ww. ustawy). Z kolei, jak głosi preambuła do wymienionej ustawy o systemie oświaty, *„oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa”*. Świadczenie przez przedszkola edukacji w ramach systemu oświaty jest zatem usługą o charakterze użyteczności publicznej, co potwierdza również wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 5 lutego 2003 r., sygn. akt XVII Ama 36/02, w uzasadnieniu którego Sąd stwierdza m. in., iż przedmiotem działania szkoły niepublicznej są usługi o charakterze użyteczności publicznej, tj. edukacja. Status przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów potwierdza również w odniesieniu do osób prawnych organizujących lub świadczących usługi o charakterze użyteczności publicznej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2004 r., sygn. akt III SK 22/04.

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2007 r., Nr 155, poz. 1095), a także osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Przedsiębiorca Aleksandra Adamczak prowadząca Niepubliczne Przedszkole „Wesoły Delfinek” z siedzibą w Gdańsku, które zostało w dniu 16 sierpnia 2006 r. wpisane do ewidencji szkół niepublicznych Gminy Miasta Gdańska pod numerem 188/P/06, jako osoba fizyczna świadcząca usługi edukacyjne o charakterze użyteczności publicznej, jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W ramach prowadzonej działalności Przedsiębiorca zawiera z konsumentami umowy określające zasady świadczenia usług wychowania przedszkolnego.

W niniejszym postępowaniu administracyjnym Prezes Urzędu zakwestionował postanowienia § 4 pkt 1 i 5 wzorca umowy o następującej treści:

1. *„Za usługi określone w parag. 2 punkt 1 umowy rodzice zobowiązani są wnieść opłaty w wysokości ustalonej przez Dyrektora przedszkola. Wysokość opłaty zostanie rodzicom przekazana w formie komunikatu w dwutygodniowym wyprzedzeniem”*,

2. „W przypadku nie dokonania opłaty w określonym terminie, przedszkole pobiera za każdy dzień zwłoki odsetki w wysokości 1 zł.”

uznając je za tożsame z postanowieniami wpisanymi do Rejestru pod następującymi pozycjami:

- Poz. 642. „Wysokość opłat wymienionych w p. a, b, d ustala Rektor i podaje w formie zarządzenia do wiadomości, przed rozpoczęciem roku akademickiego”. (wpis dokonany na podstawie wyroku SOKiK z dnia 5 października 2005 r. sygn. akt XVII Amc 20/05).
- Poz. 644 „Zwłoka w opłatach czesnego spowoduje naliczanie odsetek umownych w wysokości 2,00 zł za każdy dzień zwłoki”. (wpis dokonany na podstawie wyroku SOKiK z dnia 5 października 2005 r. (sygn. akt: XVII Amc 20/05)
- Poz. 756. „Uczelnia zastrzega sobie prawo zmiany warunków niniejszej umowy, które nastąpi poprzez zarządzenie Kanclerza Wyższej Szkoły Edukacji Zdrowotnej w Łodzi, nie wymaga to wypowiedzenia warunków niniejszej umowy. Zarządzenie podane zostanie do wiadomości studentów przez ogłoszenie na tablicy informacyjnej oraz w dziekanacie.” (wpis dokonany na podstawie wyroku SOKiK z dnia 21 kwietnia 2006r. sygn. akt XVII Amc 49/05).
- Poz. 791: „W przypadku opóźnienia w regulowaniu należności za kurs szkoła każdorazowo naliczy słuchaczowi karę umowną w wysokości 0,50 zł za każdy dzień zwłoki” (wpis dokonany na podstawie wyroku SOKiK z dnia 13 kwietnia 2006 r., sygn. akt: XVII Amc 38/05).
- Poz. 970: „W przypadku zwłoki w zapłacie II raty naliczane będą odsetki w wysokości 1% za każdy dzień zwłoki”. (wpis dokonany na podstawie wyroku SOKiK z dnia 6 marca 2006 r., sygn. akt XVII AmC 21/05).

W piśmie z dnia 6 maja 2008 r. Przedsiębiorca zawarł propozycje zmian kwestionowanych zapisów oraz przekazał nowo opracowany wzorzec umowy, zgodnie z którymi:

1. § 4 pkt. 1 otrzymał następujące brzmienie: „Za usługi określone w parag. 2 punkt 1 umowy rodzice zobowiązani są wносить opłaty w wysokości ustalonej przez Dyrektora przedszkola. Wysokość opłaty zostanie rodzicom przekazana w formie pisemnej:
 - a) listem poleconym na wskazany przez nich na wstępie umowy adres z dwutygodniowym okresem wyprzedzenia; ewentualnie
 - b) pisemnie za potwierdzeniem odbioru, w przypadku osobistej obecności rodzica w przedszkolu.”
2. § 4 pkt 5 otrzymał brzmienie: „W przypadku nie dokonania opłaty w określonym terminie, przedszkole może pobierać odsetki w wysokości ustawowej.”

Tak więc, w nowo opracowanym wzorcu umowy znalazły się zapisy, które przewidują, w przypadku zmiany wysokości opłat za przedszkole obowiązek pisemnego powiadomienia konsumentów o planowanych zmianach oraz możliwość pobierania przez Przedsiębiorcę – w przypadku nie terminowych wpłat należności – odsetek w ustawowej wysokości.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Stwierdzenie istnienia przedmiotowej praktyki wymaga spełnienia dwóch przesłanek: bezprawności działania i naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Powołany wyżej przepis ustawy zawiera w pkt 1-3 przykładowe wyliczenie praktyk zakazanych przez ustawodawcę. Katalog ten nawiązuje do stosowania klauzul wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, nieuczciwych praktyk rynkowych lub czynów nieuczciwej konkurencji oraz szeroko ujmowanego prawa konsumenta do informacji.

„Zbiorowe interesy konsumentów” to prawa nieograniczonej liczby konsumentów, nie stanowią one przy tym sumy indywidualnych interesów dającej się określić, nawet licznej, grupy konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Art. 479⁴³ Kodeksu postępowania cywilnego rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza zatem, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych.

W uchwale 7 sędziów z dnia 13 lipca 2006r. sygn. akt III SZP 3/2006, Sąd Najwyższy uznał, że praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a¹ „...*jest stosowanie identycznej klauzuli jak wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych przez innego przedsiębiorcę, który nie był stroną lub uczestnikiem postępowania zakończonego wpisaniem danej klauzuli do rejestru (...).*” Odwołując się do argumentów o charakterze celowościowym oraz kierując się potrzebą zapewnienia skuteczności tego przepisu, Sąd Najwyższy podkreślił, że „...*praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów obejmuje również przypadki wprowadzenia jedynie zmian kosmetycznych polegających na przedstawieniu szyku wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru, która wywołuje takie same skutki godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej co wpisana do rejestru.*”

Nie jest więc konieczna dokładna, literalna zbieżność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej. Niedozwolone będą również takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Wszczynając postępowanie administracyjne Prezes Urzędu zakwestionował praktykę Przedsiębiorcy polegającą na stosowaniu w obrocie konsumenckim wzorca umowy,

¹ W obowiązującej obecnie ustawie z dnia 16.02.2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów, praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów uregulowana została w art. 24.

w którym zawarte zostały postanowienia o treści tożsamej z klauzulami wpisanymi do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Po pierwsze, zakwestionowane zostało m.in. postanowienia § 4 pkt 1 wzorca *Umowy o sprawowanie opieki w Przedszkolu Niepublicznym „Wesoły Delfinek”* regulujące zasady zmiany wysokości opłat za świadczone usługi opieki przedszkolnej, zgodnie z którym Przedsiębiorca informację o ich zmianie przekazuje rodzicom w formie komunikatu z dwutygodniowym wyprzedzeniem.

W ocenie Prezesa Urzędu postanowienie to jest tożsame z klauzulami niedozwolonymi wpisanymi w pozycjach m.in.: 642, 756 i 848 rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, na podstawie wyroków SOKiK odpowiednio z dnia 5 października 2005 r. sygn. akt XVII Amc 20/05, z dnia 21 kwietnia 2006 r. sygn. akt XVII Amc 49/05 oraz z dnia 6 lipca 2006 r. sygn. akt XVII Amc 60/05.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 5 października 2005 r. sygn. akt XVII Amc 20/05, SOKiK uznał, że postanowienie o treści: *„Wysokość opłat wymienionych w p. a, b, d ustala Rektor i podaje w formie zarządzenia do wiadomości, przed rozpoczęciem roku akademickiego”* nie gwarantuje konsumentowi (tu: *studentowi*) rzetelnej informacji o zmianie treści umowy zawartej z przedsiębiorcą (tu: *uczelnia*) w zakresie ewentualnej zmiany wysokości opłat, które konsument powinien ponieść. W opinii Sądu *„Umowa łącząca studenta i uczelnię ma charakter umowy ciągłej i podlega rygorom umów konsumenckich określonym w art. 384 i 384 1 kc. (...) Powyższe dotyczy również zmiany wzorca umowy w czasie trwania stosunku umownego o charakterze ciągłym, jeżeli druga strona nie wypowiedziała umowy w najbliższym terminie. Zapis powyższy jest niezgodny z w/w przepisami, a przyjęty w nim sposób powiadamiania studenta o wysokości opłat poprzez wydania zarządzenia Rektora nie stanowi gwarancji, że ta informacja z pewnością do niego dotrze, co rodzić może ujemne skutki w postaci powstania u konsumenta zadłużenia w opłatach z powodu braku wiedzy o ich podwyżce. Z tych też powodów zakwestionowane postanowienie umowne kształtuje prawa i obowiązki studenta (konsument) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami a zarazem rażąco narusza jego interesy.”*

W wyroków z dnia 21 kwietnia 2006r. sygn. akt XVII Amc 49/05) postanowienie o treści *„Uczelnia zastrzega sobie prawo zmiany warunków niniejszej umowy, które nastąpi poprzez zarządzenie Kanclerza Wyższej Szkoły Edukacji Zdrowotnej w Łodzi, nie wymaga to wypowiedzenia warunków niniejszej umowy. Zarządzenie podane zostanie do wiadomości studentów przez ogłoszenie na tablicy informacyjnej oraz w dziekanacie.”* również zostało uznane przez SOKiK za kształtujące prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy.

Kwestionowane postanowienie § 4 pkt 1 wzorca umowy o treści *„Za usługi określone w parag. 2 punkt 1 umowy rodzice zobowiązani są wносить opłaty w wysokości ustalonej przez Dyrektora przedszkola. Wysokość opłaty zostanie rodzicom przekazana w formie komunikatu w dwutygodniowym wyprzedzeniem.”* przyznaje Przedsiębiorcy prawo do jednostronnej zmiany wysokości opłat za świadczone na rzecz konsumenta usługi, nie przewidując jednocześnie konieczności powiadamiania konsumenta o planowanych zmianach finansowych warunków wykonywania umowy. O ile Przedsiębiorca ma pełne prawo do podwyższenie wysokości opłat za świadczone usługi w zależności od inflacji i aktualnych kosztów działalności, to nie może on - zastrzegając sobie prawo do zmiany wysokości opłaty na mocy jednostronnej decyzji – naruszać obowiązku doręczenia zmienionego wzorca drugiej stronie umowy. Zgodnie z art. 384¹§ 1 Kodeksu cywilnego wzorzec wydany

w czasie trwania stosunku umownego o charakterze ciągłym wiąże drugą stronę, jeżeli został doręczony stronie przed zawarciem umowy, a strona nie wypowiedziała umowy w najbliższym terminie wypowiedzenia. Postanowienia § 4 pkt 1 wzorca Umowy upoważniają Przedsiębiorcę do zmiany wysokości opłat obciążających konsumenta, przy czym zmiana ich wysokości nie jest uznana za zmianę warunków umowy.

Tak więc, za wykazane i udowodnione uznać należy, iż kwestionowane postanowienia § 4 pkt 1 wzorca umowy stosowanego przez Przedsiębiorcę, mieszczą się w hipotezach klauzul 642 i 756 wpisanych do Rejestru postanowień wzorców uznanych za niedozwolone.

Po wtóre, zakwestionowane zostały postanowienia § 4 pkt 5 wzorca *Umowy o sprawowanie opieki w Przedszkolu Niepublicznym „Wesoły Delfinek”* uprawniające Przedsiębiorcę do pobierania - za każdy dzień zwłoki w uregulowaniu należnych opłat - odsetek w wysokości 1 zł.

Zgodnie z art. 359 § 2¹ k.c. „maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne)”. Obecnie wskaźnik ten wynosi 7,50 %, w 2007 r. kształtował się na poziomie od 5,75 proc. do 6,7 proc.² Tym samym maksymalne odsetki ustawowe nie mogą aktualnie przekraczać poziomu 30 % (4 x 7,50 %) w skali roku. Należy ponadto zaznaczyć, że zgodnie z art. 359 § 2² k.c., „jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne”. Natomiast w myśl przepisów art. 359 § 2³ k.c. – „postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych (...). W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy”.

Zdaniem Prezesa Urzędu, określenie odsetek umownych na poziomie 1 zł za każdy dzień zwłoki powoduje, że będą one znacznie wyższe od obowiązującej stawki odsetek ustawowych, w tym również odsetek maksymalnych - przewidzianych w przepisach *Kodeksu cywilnego*.

W ocenie Prezesa Urzędu postanowienia to jest tożsame m.in. z klauzulami niedozwolonymi wpisanymi w pozycjach m.in.: 644, 791 i 970 rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

W wyroku z dnia 6 marca 2006 r. (Sygn. akt XVII AmC 21/05, wpis pod nr 970) SO-KiK uznał, że postanowienie o treści: „W przypadku zwłoki w zapłacie II raty naliczane będą odsetki w wysokości 1% za każdy dzień zwłoki” narusza art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego ze względu na rażąco wygórowaną wysokość odsetek. Sąd zważył, iż odsetki w wysokości 1 % za każdy dzień zwłoki są niewspółmiernie wysokie do ewentualnej poniesionej przez pozwanego szkody, a także nieuzasadnione rozmiarem ryzyka gospodarczego istniejącego w sytuacji, której dotyczy to postanowienie.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów - wyrokiem z dnia 5 października 2005 r. (sygn. akt: XVII Amc 20/05, wpis pod nr 644) - uznał za niedozwolone postanowienie o treści: „Zwłoka w opłatach czesnego spowoduje naliczanie odsetek umownych w wysokości 2,00 zł za każdy dzień zwłoki.”

² Por. na: <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/Dzienne/Stopy.htm>.

Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2006 r. (sygn. akt: XVII Amc 38/05, wpis pod nr 791) uznano za niedozwolone postanowienie o treści: „*W przypadku opóźnienia w regulowaniu należności za kurs szkoła każdorazowo naliczy słuchaczowi karę umowną w wysokości 0,50 zł za każdy dzień zwłoki*”. W uzasadnieniu tego wyroku podkreślono, że - zgodnie z art. 385¹ § 1 *Kodeksu cywilnego* - niedozwolone są postanowienia umowne, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Taki charakter mają zdaniem Sądu postanowienia ustalające odsetki w wysokości 0,50 zł za każdy dzień zwłoki, które są rażąco wygórowane.

Tak więc, za wykazane i udowodnione uznać należy, iż kwestionowane postanowienie § 4 ust. 5 stosowanego przez Przedsiębiorcę wzorca umowy, określające wysokość odsetek za nieterminowe regulowanie należności, mieści się w hipotezie klauzul 644, 791 i 970 wpisanych do Rejestru postanowień wzorców uznanych za niedozwolone.

Analiza porównawcza zakwestionowanych postanowień wzorców umowy oraz przedstawionych powyżej postanowień wpisanych do Rejestru wskazuje, że kwestionowane postanowienia wyczerpują przesłanki postanowień uznanych za niedozwolone. Zakwestionowane zapisy umowy nie mają wprawdzie identycznego brzmienia, jednakże w ocenie Prezesa Urzędu, wykładnia ich treści prowadzi do wniosku, że mieszczą się w hipotezach przytoczonych klauzul niedozwolonych.

Skutkuje to uznaniem, że uprawdopodobniona została bezprawność działania Przedsiębiorcy, polegająca na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Do stwierdzenia stosowania przedmiotowych praktyk niezbędne jest ponadto wykazanie, iż bezprawne działanie przedsiębiorcy godzące w interes konsumentów dotyczyło tzw. zbiorowego interesu konsumentów. W niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem interesów nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zidentyfikować potencjalnych klientów Przedsiębiorcy. Niezgodnym z prawem działaniem Przedsiębiorcy mogła bowiem zostać dotknięta nieograniczona liczba osób, tzn. wszystkie osoby do których adresowana jest oferta przedsiębiorcy.

Pismami z dnia 6 maja i 30 czerwca 2008 r. Przedsiębiorca zobowiązał się do wprowadzenie z dniem 1 września 2008 r. nowego wzorca Umowy o zmienionym brzmieniu postanowień regulujących zasady zmiany warunków finansowych świadczenia usług oraz naliczania odsetek za nieterminowe uiszczanie opłat za przedszkole.

W świetle powyższego, w niniejszej sprawie zachodzą podstawy do zastosowania art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania - że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 powołanej ustawy, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

Zdaniem Prezesa Urzędu, w niniejszej sprawie spełnione zostały przesłanki do wydania decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Okoliczności sprawy uprawdopodobniają stosowanie przez Przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na posługiwaniu się w obrocie konsumenckim wzorcami umownymi, w których zamieszczone zostały klauzule wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych. Przedsiębiorca zobowiązał się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia wskazanym powyżej naruszeniom poprzez zawieranie nowych umów zgodnie z nowo opracowanym wzorcem, z którego usunięto niedozwolone postanowienia umowne.

Zaproponowane przez Przedsiębiorcę zmiany kwestionowanych postanowień wzorca umowy uwzględniają, w ocenie Prezesa Urzędu, obowiązujące przepisy prawa.

Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy Prezes Urzędu nałożył na Przedsiębiorcę obowiązek złożenia - w terminie miesiąca od uprawomocnienia się niniejszej decyzji – informacji o realizacji przyjętego zobowiązania oraz doręczenia dowodów na okoliczność zawarcia nowych umów według nowo opracowanego wzorca umowy załączonego do pisma z dnia 6 maja 2008 r. w terminie miesiąca od uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Wobec powyższego orzeczono, jak w sentencji.

POUCZENIE:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku.

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i konsumentów
Dyrektor Delegatury w Gdańsku

Roman Jarząbek

Otrzymuje:

Pani
Aleksandra Adamczak
Niepubliczne Przedszkole „Wesoły Delfinek”
ul. Pomorska 19
80- 333 Gdańsk